

ΕΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΥ ΚΑΜΠΩ

ΤΟ ΣΥΜΜΗΟΣΙΟ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Η στιγμή που έφτασε στο διαμέρισμά του κείνη τη μέρα ο Κανιμάρ, με τα χέρια φορτωμένα πακέτα και δυο μπουκάλες διαλεχτό κρασί στις τσέπες, τα μάτια του θυγάνα σπίθες απ' την πόνηριά του. "Ένα αστανικό χαμόγελο ήταν ζωγραφισμένο στο άδουτο πρόσωπό του. 'Η γυναίκα του εσφιάνισθη, θύμωσε μάλιστα λίγο, μ' αυτή την εσφιανική εθθμία του.

—Τ' είνε αύθά που έφρες; τόν ρώτησε μ' ένα χαμόγελο.

Μήνες είχε νά του γλυκομιλήση ή στρίγγαλ...
Τώρα όμως ήταν σειρά τού να θριαμβεύσει:

—Τί έφρα;... φώναξε. Τους καρπούς τών έργων μου!...
"Ότι τραβά ή καρδιά σου, μεζέδες πρώτη! "Α! δέν θά μπορέσης νά ξαναπή, πώς ή φιλολογία δέν δίνει ψωμί! Νά που δίνει, όπως βλέπεις, και σαρκέλλες τού κουτιού και σαλάκι και στρείδια φρεσκότατα, μοσκορωδάτα και φρούτα και σαλάτες!... "Έχεις νά πής τώρα τίποτε;

"Κείνη τάχασε κυριολεκτικά και κύτταζε τόν Κανιμάρ με άπορία.

Ταυτοποιώντας όλα κείνα τά έκλεκτά πράγματα, ψιθύρισε:
—Και γώ, πού άγόρασα ένα άλογίοιο μπιτέκι...
—Και δέν είνε μονάχα αυτά! έξακολούθησε ό ποιητής με στόφομο. Κύττα δά! Είνε κάτι άπ' τη μαγισούρα μου... μπιτλι-λιαρισμένη! Δέκα χρονών κρασί! Όδτε στον ύπνο σου δέν τόχεις ίδη, κακομοίρα μου. Θα πής λοιπόν, γιά νά μάθης νά έκτιμάς την ποιήσι!...

Μερικοί συνιθίζουν νά συσχείνουν τούς τρελλούς με τούς ποιητάς. Δέν έχουν όμως και τόσο δικη. Στά είκοσι χρόνια χρειάζεται μόνο λιγάκι έμπνευση γιά νά είνε κανείς ποιητής. Στά τριανταπέντε χρειάζεται λίγη τρέλλα—μιά μικρή δόσις—γιά νά έξακολουθή νά γράφη κανείς ποιήματα. Κι' ό φίλος μας ό Κανιμάρ γιώτραξε άκριβώς κείνη τη μέρα τά τριανταπέντε του χρόνια. Δέν ήταν όμως διόλου τρελλός, γιατί άπό τά γάβες είχε άπαρηγή όριστικά την ποιήσι. "Ότι λοιπόν και νά λένε οι γιατροί, ποτέ δέν είνε άργά γιά νά θεραπευθή κανείς.

Στά είκοσι του χρόνια ό Κανιμάρ είχε κάνει άρκετές τρέλλες: Και πρώτα-πρώτα τεμπέλιασε φρικτά. Ξαπλωμένος σε μία πολυθρόνα επί άρες κάπνιζε και έμπνεόταν...

"Ότερα παντρεύθηκε με μία φιλενάδα του, πού την άγαπούσε και τόν άγαπούσε και κείνη, με την Ζοζέφα, μία δακτυλογράφο, πού δούλευε σ' ένα έμπορικό κ' είχε μεγάλη ιδέα γιά τούς ποιητάς. Δέν τούς ήξερε, έλέπιε, άκόμα, ή δίστυχη, άργότερα τούς έμπεθε και χτυπάει ως σήμερα τό κεφάλι της. Π' τευε, ή καμμένη, εκείνη την έποχή στη μεγαλοουσία τού Κανιμάρ όσο κι' ό ίδιος και ζούσε έπιτόζοντας τη μελλοντική δόξα και στά πλούτη τού άγαπημένου της. Κ' ή δέσα πώς θά ήταν ή Μούσα ενός τέτοιου μεγάλου καλλιτέχνη, πώς θ' άκουγότανε και θά έλαμπε τ' όνομά της δίπλα στον ένδοξο άντρα της, τήν κρατούσε άρκετό καιρό όπομονητικά και 'πάκουη.

Πέρασαν όμως δεκαπέντε χρόνια άπό κείνη τη γλυκεία έποχή κι' ό Κανιμάρ, γιά νά φωμοζήσει, άναγκάστηκε νά δεχθή τίς άσημότερες έργασίες, ταπεινές δουλειές, πού δέν θά δεχότανε ποτέ και ποτέ ένας συγγραφέας νά τις κάνει: άντιγραφές και ασχολοειφυλλίδες γιά τά λαϊκά φύλλα.

Σ' αυτό τό μεταξύ όμως θήρκε τόν καιρό κ' είχε δουλέψει και γιά τόν εαυτό του. Κάτι είχε κάνει, πού τόν ίκανοποιούσε, άλλα λίγα πράγματα και δέν φανότανε και τόσο θριαστικός νά έμφανισθή στά γράμματα. «Πρέπει νά περιμένο άκόμη, έλεγε τού γυναίκα του. Πρέπει νά έτοιμώσω κάτι μεγάλο, κάτι πού θά κάνει κρότο και θά καταπλήξη». 'Εκείνη όμως, με τό παληό έντοικό της δακτυλογράφο, τόν έπιεσε νά θιαστή. Δέν μπορούσε, έλέπιε, νά έκτιμήση ποιότητα, ήτανε μαθημένη νά μετρά την πνευματική έργασία με τίς σελέβες, χρόνια τώρα. "Εται λοιπόν, άποφάσισε κι' ό Κανιμάρ νά παρουσιάσει σ' έναν έκδόμη τού αυλλογού άπό ποιήματα του. Δυστυχώς δέν έγινε δεκτή ή έργασία του. 'Εξήγησε τότε στη Ζοζέφα, πώς άυτή ή άποτυχία δέν είχε καμμία σημασία. "Όταν έπιθλήθη, θά τόν παρακαλέσουν νά τούς δώση τούς ίδιους στίχους, πού σήμερα δέν τούς θριακούν καλούς. "Εται γίνεται πάντοτε. "Επρεπε νά έτοιμάση πεντέξη μπιθιορτήματα και θά έλπομε...

Η δόξα όμως δέν πολυδιεζότανε νάρθη κοντά του, στό πέμπο πάνωμα πού έμεινε, κι' ή Ζοζέφα κουράστηκε πιά νά την περιμένη. "Αλλάξε ή χαρακτήρας της, έγινε δέξοιμη. 'Ο Θεός της είχε πέσει άπ' τό θάβρο πού τού είχε στήσει νεανική φαν-

τασία της, ό άγιός της έχασε τόν όλόχροσο φωτοστέφανό του. 'Η έκτίμησι της γιά τόν άντρα της κατάνησε πολύ μικρότερη παρά γιά τόν τελευταίο μπακαλόγατο, πού ήτανε ίκανός νά θγάξη τό ψωμί του. Και δέν ήτανε διόλου παράλογο αυτό, δυστυχώς, ούτε μπορούσε νά παραπονεθή γιά την άλλαγή τών αισθημάτων της γυναίκας του ό άποτυχημένος καλλιτέχνης. 'Η ζωή όμως δέν ήτανε πιά διόλου εύχάριστη, άπ' τη στιγμή πού έλειψε κάθε τρυφερό άίσθημα άπό την καρδιά της Ζοζέφας. Κάθε μέρα σχεδόν είχανε τσακμούς και γκρινιές άδιάκοπες. Κι' άλλοίμονο στό άντρόγυνο πού ή γυναίκα έξευτελίζει και σκυλοθροίζει τόν άντρα της, χωρίς αυτός ούτε νά τολμή νά διαμαρτυρηθή. "Εται πέρασαν τά χρόνια. 'Ο Κανιμάρ έχασε πιά κάθε αυτοπεποίθησι, κι' αυτό ήτανε πού τόν πίκρανε περισσότερο. Καταλάβαινε πώς τά θειρά τού θάμειαν γιά πάντα άπραγματοποίητα. 'Η ταπεινές άνάγκες της ζωής τόν άπορροφούσαν όλο και περισσότερο κι' ούτε είχε μιάν ήσυχη στιγμή νά συγκεντρωθή νά προσπαθή νά κάνει ή και νά σκεφθή κάτι άνώτερο. Γι' αυτό τό λόγο λοιπόν πήρε άπό γρήθς τη μεγάλη και άνέκκλητη άπόφασι: δέν ήτανε πιά ποιητής, άπαρηγή: όριστικά και τελειωτικά την άχάριστη αυτή τέχνη, πού τόσο τόν είχε ένθουσιάζει στά νεανικά του χρόνια και τώρα πού πρόσφερε τούσες πίκρες κι' άπογοητεύσεις. Δέν ήτανε πιά ποιητής!

—Μά, δέν μου λές τέλος πάντων, με τί λέρτα τ' άγοράσες δλ' αυτά τά πράγματα; τόν ρώτησε άξάρνα ή γυναίκα του.

"Ο Κανιμάρ δέν είχε πεντάρα. 'Η γυναίκα του κρατούσε τη σακκούλα, όσο πενιχρή κι' άν ήτανε. Γι' αυτό δέν μπορούσε νά καταλάβη και τού μιλούσε τώρα με κάποια άπορία. 'Ο Κανιμάρ, άπεινάντας, είχε ξαναβρή τό παλιό του εθθμο ύφος, τό κυριαρχικό ύφος, πού είχε στό νειάτα του.

—Σού είπα, παιδί μου' είνε οι καρποί τών ποιητικών μου έργων, φάγαξε. "Εται δέν θά μπορέσης νά ξαναπή, άγαπητά μου, πώς ή Τέχνη δέν δίνει ψωμί. 'Ετοιμάσε τό τραπέζι, ώπου ν' ανοίξω έγώ τά στρείδια. Τό μεσημέρι θάλω νά είνε όλα έτοιμα, γιατί έχω δουλειά θιαστική...

"Κείνη ύπάκουσε, μηχανικά. Θέλησε πάλι νά τόν ρωτήση, κείνος όμως της έφευγε, δέν έλεγε τίποτε περισσότερο:

—Θά σοϋ τά πώ όλα στό τραπέζι. Κάνε γρήγορα.

"Ός τήν ώρα τού φαγητού, ό Κανιμάρ ήτανε όλο άστεία, τραγουδούσε με κέφι.

Η Ζοζέφα, σιωπηλή, δέν τούλεγε τίποτε. Σιωπούσε γιά πρώτη φορά μπροστά του, ό στερ' άπό τόσα χρόνια και προσπαθούσε με τό μυαλό τήν νά λύση τό δύσκολο πρόβλημα. Κατά θάθος, ήξερε πώς ό άντρας της είχε ταλέντο... Μή τυχόν και θροήθηκε κανείς έκδότης;...

Κάθισαν στό τραπέζι. 'Ο Κανιμάρ ήτανε πρόσχαρος και γελαστός. 'Η γυναίκα του όλο και ξεκατσούφιαζε κι' αύτη. "Ότε από μερικά ποτηράκια καλό κρασί ήτανε σχεδόν τρυφερή κι' έπιτέλους θάλησε νά μάρη:

—Λοιπόν, με π' ά χρήματα πού κέρδισες άπ' την ποιήσι τά κουβάλλησες δλ' αύτά; τόν ρώτησε.

—'Ακριβώς! Πούλησα έπιτέλους τά έργα μου!

Η Ζοζέφα ήτανε κατάπληκτη. Αισθανότανε τώρα τύψεις γιά την περιφρόνησι πού τό έδειχνε τόσα χρόνια. "Εκανε τό πάλν γιά νά τόν άπογοητεύση, ένώ κείνος είχε ανάγκη άπό κάποια ένθάρρυνσι, κάποια τρυφερότητα.

—Τ' άγόρασε εκείνος ό έκδότης, πού μου έλεγες κάποτε; ρώτησε πάλι βειλά ή Ζοζέφα.

—'Ο έκδότης; Μήπως τρελλάθηκες; Τά πούλησα σ' ένα μπακαλή!... Θυμιάσιος άνθρωπος!... Χωρίς πασαρέμματα, άς είνε καλά ό άνθρωπος, μου τά πήρε όλα μου τά παληόγαρτα, όλα, ένα φράγκο τό κιλό. Είχε μάλιστα την λεπτότητα νά επαινέση την καλή ποιότητα τού χαρτίου. Είχα διάφορες ποιότητες, κάθισε ό άνθρωπος μοναχός του και τά χάρισε: άλλα γιά τό θούτυρο, άλλα γιά τίς έλιές και τά τουρσιά, κι' άλλα γιά νά τυλίγη τά ξερά έπιδη, άπαρα και τ' αποδέλοιπα... Θυμάσαι κείνο τό χοντρό χαρτί, πού έγραφα τά συνέτα με μου; αυτό λοιπόν τό ξεχώρισε γιά τούς παραδέβες, είνε πολύ κατάλληλο, μου είπε.

Η Ζοζέφα έμεινε μ' ανοιχτό τό στόμα. Τέλος ψιθύρισε:

—Μά θά μπορούσες νά περιμένες λίγο άκόμη... Πούδες έξερε! Δέν ήτανε διόλου άσχημα τά ποιήματα σου, είπε λυπημένα.

—'Αφες τίς άνομιές και τίς κλαδέες τώρα, άγαπητή μου. "Ότι έγινε, έγινε! Πρέπει μόνο νά παραδέχης, πώς δέν περιμένε ποτέ τέτοιο συμπίοιο, σάν τό σημερινό, άπό τά ποιητικά μου έργα. Μιά φορά μ'άς τάισε ή ποιήσι, άλλα φάγαμε βασιλικά!...

Κάπνιζε και έμπνεόταν...